

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum pœnitentia sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

propofito; non excludit quin prima penitencia vera fuerit: numquam enim veritas prioris actus excluditur per actum contrarium subsequenter. Sicut enim vere cucurrit, qui postea sedet: ita verè penituit, qui postea peccat.

Ad quintum dicendum, quod baptismus habet virtutem ex passione Christi, sicut quædam spiritualis generatio cum spirituali morte præcedentis vitæ. Statutum autem est hominibus semel mori, & semel nasci. Et ided semel tantum debet homo baptizari. Sed penitencia habet virtutem ex passione Christi, sicut spiritualis medicatio, quæ frequenter iterari potest.

Ad sextum dicendum, quod secundum Augu. * in lib. de penit. constat Deo multum displicere peccata: qui semper præsto est ea destruere, ne solvatur quod creavit, nec corrumpatur quod amavit, scilicet per desperationem. *ca. 5. non longe à pr. to. 4. De pan. di. 3. c. 32*

QVÆST. LXXXV.

De sacramento penitencia, secundum quod est virtus, in sex articulos diuisa.

DEinde considerandum est de penitencia secundum quod est virtus.

- ¶ Et circa hoc quaruntur sex.
- ¶ Primo, utrum penitencia sit virtus?
- ¶ Secundo, utrum sit virtus specialis?
- ¶ Tertio, sub qua specie virtutis contineatur.
- ¶ Quarto, de subiecto eius.
- ¶ Quinto, de causa ipsius.
- ¶ Sexto, de ordine eius ad alias virtutes.

ARTIC. I.

Utrum penitencia sit virtus?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod penitencia non sit virtus. Penitencia enim est quoddam sacramentum alijs sacramentis connumeratum: ut ex * supradictis patet. Sed nullum aliud sacramentorum est virtus. Ergo neque penitencia est virtus.

§ 20
 4. di. 24.
 q. 1. ar. 1.
 q. 2. c. 1.
 3. q. 1.
 cor. et ad
 2. c. q. 2.
 c. 4.
 * q. præc.
 a. 1. c. q.
 65. a. 10

ii 3 ¶ 2 Præ

† li. 4. ca. ¶ 2 Præterea, secundum Philosophum † 4. ethic.
ult. to. 5. verecundia non est virtus: tum quia est passio habens
* Ho. 34. corporalem immutationem, tum etiam quia non est
in euāg. dispositio perfecti: cum sit de turpi actu, quod non
post med. habet locum in homine virtuoso. Sed similiter pœ-
in reg. nitentia est quædam passio habens corporalem im-
li. 9. c. 29. mutationem, scilicet ploratum (sicut Grego. * dicit,
nō lōge à si de pen. quod etiam de turpibus factis, scilicet de peccatis, quæ non
di. 3. c. 1. habent locum in homine virtuoso. Ergo pœnitentia
¶ 6. non est virtus.

¶ 3 Præterea, secundum Philosophum 4. ethic.
nullus est stultus eorum, qui sunt secundum virtutem.
Sed stultum videtur dolere de commisso præterito,
quod non potest non esse: quod tamen pertinet ad
pœnitentiam. Ergo pœnitentia non est virtus.

SED contra est, quod præcepta legis dantur de
actibus virtutum: quia legislator intendit ciues fa-
cere virtuosos, vt dicitur 2. Ethic. * Sed præceptum
c. 1. à me. diuinæ legis est de pœnitentia, secundum illud Mat-
thæi 4. Pœnitentiam agite, &c. Ergo pœnitentia est
so. 5. virtus.

in isto a. RESPONDEO dicendum, quod sicut ex dictis *
ex arg. 2. patet, pœnitere est de aliquo prius a se facto dolere.
¶ 9. pœ. Dictum est autem supra † quod dolor, vel tristitia,
† 9. præc. dupliciter dicitur. Vno modo secundum quod est
ar. 9. passio quædam appetitus sensitui: & quantum ad
hoc pœnitentia non est virtus, sed passio. Alio modo
secundum quod consistit in voluntate: & hoc mo-
do est cum quadam electione. Quæ quidem si sit re-
cta, necesse est quod sit actus virtutis: * dicitur enim

2. Ethic. quod virtus est habitus electiuus secundum
s. 2. ¶ 6. rationem rectam. Pertinet autem ad rationem re-
so. 5. ctam, vt aliquis doleat, de quo dolendum est, & eo
modo & sine quo dolendum est. Quod quidem ob-
seruatur in pœnitentia, de qua nunc loquimur: nam
pœnitens assumit moderatum dolorem de peccatis
præteritis cum intentione remouendi ea. Vnde ma-
nife-

nifestum est, quod pœnitentia, de qua nunc loquimur, vel est virtus, vel actus virtutis.

Ad primum ergo dicendum, quod (sicut dictum est *) in sacramento pœnitentiæ materialiter se habent actus humani: quod non contingit in baptismo, vel confirmatione. Et ideo cum virtus sit principium alicuius actus, potius pœnitentia est virtus vel cum virtute, quam baptismus seu confirmatio.

Ad secundum dicendum, quod pœnitentia secundum quod est passio, non est virtus, ut dictum est *: sic autem habet corporalem transmutationem adiunctam. Est tamen virtus secundum quod habet ex parte voluntatis electionem rectam. Quod tamen magis potest dici de pœnitentia quam de verecundia: nam verecundia respicit turpe factum ut præsens, pro quo timet confundi: pœnitentia verò ut præteritum. Est autem contra perfectionem virtutis, quod aliquis in præsentem habeat turpe factum, de quo oporteat eum verecundari: non est autem contra perfectionem virtutis, quod aliquis prius commiserit turpia facta, de quibus oporteat eum pœnitere, cum ex vitioso fiat aliquis virtuosus.

Ad tertium dicendum, quod dolere de eo quod prius factum est, cum intentione conandi ad hoc quod factum non fuerit, esset stultum. Hoc autem non intendit pœnitens, sed dolor eius est displicentia seu reprobatio facti præteriti, cum intentione remouendi sequeiam ipsius, scilicet offensam Dei & reatum pœn. Et hoc non est stultum.

ARTIC. II.

Vtrum pœnitentia sit specialis virtus?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod pœnitentia non sit specialis virtus. Eiusdem enim rationis videtur esse gaudere de bonis prius actis, & dolere de malis perpetratis. Sed gaudium de bono prius facto, non est specialis virtus, sed est quidam affectus laudabilis ex charitate proveniens: ut patet per Augustin. * 14. de ciuita. Dei. Vnde & Aposto-

1 i 3 lus

q. prac. a. 1. 2. 3.

in co. ar.

521

4 d 14. q.

1. ar. 1. q.

2. 3. & 4

c. 7. d me.

10. 5.